

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carinija št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 24 kron
za pol leta . . . . . 12 „
za četrť leta . . . . . 6 „
za en mesec . . . . . 2 kroui

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.)

Telefon št. 870.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Hrvatski pa srbski šovinizem s slovenskega stališča.

Šovinizem je tudi z narodno-političnega stališča moralno nedopusten. Pri šibkih, bodi pojedineh, bodi narod, je šovinizem prava neumnost, bedastoča in bolezen, in to rudi tega, ker je onemogel. Šibki narodi naj bi se napihovali?! Kaj hočejo doseči? Drug drugega uničiti, da zasede njih mesta tretji?! Šovinizem mogočnih pa je moralno brutalen, kakor vidimo to pri Angležih in danes tudi v Nemcih pruskega cesarstva in kraljestva. No, brutalnost mogočnih se nadeja vsaj dejanskih uspehov! Česa pa naj se nadejajo šibki narodi? Da bi bili Rusi — po modernem, zapadno-političnim kroju — šovinisti, bi jim mogli očitati vsaj to, kar očitamo Angležem in Nemcem. Kaj bi pa rekli, ako bi se n. pr. Danci napihovali, pa hoteli napasti Nemčijo in Anglijo?!

Že samo dejstvo torej, da je šovinizem zalezal tudi med male, šibke slovenske narode, je tužno, pretužno dejstvo. V tej dobi se muhe napihujejo druga proti drugi, ko jim preži okolo in okolo nevarnost močnih zverij!!!

Mi ne bomo tukaj govorili o vzrokih pojavivšemu se hrvatskemu pa srbskemu šovinizmu; postavljamo samo opravičeno vprašanje: Kaj bo iz Hrvatov in kaj bo iz Srbov, ako nastane evropska vojna, z namenom, da bi se drugače razdelil ves Balkan in v obče vse južne dežele v Avstro-Ogerski in potem vse balkanske dežele s turškimi vredi?!

Na to vprašanje naj odgovoré tisti jugoslovanski politiki, ki niso že popolnoma zgubili treznega mišljenja!

Msi mislijo hrvatski šovinisti, da njim priznese tista velika in svetovna politika, ki danes navidezno mirno gleda razvoj med Srbi in Hrvati?! To vprašanje se tiče tudi Slovencev in v obče zapadnih Slovanov, torej tudi Čehov! In še kakega drugega slovenskega naroda z latinico v literaturi! Ker se Slovenci moralno vežejo s Hrvati in drugimi južnimi Slovani, in ker večina dežel s slovenskim naseljenjem spada pod zgodovinsko hrvatsko državno pravo, imajo tudi oni vsi pravico presejevati politično

delovanje hrvatskega naroda! Kakor taki morajo pripoznati, da današnje svetovno položenje je skrajno opasno vsem malim slovanskim narodom. In Slovenci morajo vsled tega obsojati vsakotero medsebojno slabljenje teh narodov!

Mi stavimo v teh nemnogih stavkih še jedno, z vsa zaresnostjo opravičeno vprašanje: kaj ostane Slovencev in Hrvatov v njih brambo v slučaju, da bi jih viša, grozeča politika podjarmila?! Kaka orožja imajo oni, prvič kulturna, drugič ekonomična? Hrvatje s planinskimi Hrvati, t. j. s Slovenci vred, nimajo danes zadostne zaščite ne v kulturi, ne v svoji lastni ekonomiji, da bi se mogli dolgo in uspešno braniti proti novemu političnemu gospodarju, ki bi pridivil zmagovito nad nje! Niti jeden rod bi se ne mogli braniti, ker nimajo pravih znakov kulture vstočnih Slovanov, in ker so ekonomično pravi siromaki. Tista kultura, katero Hrvati danes razobešajo nasproti Srbom, bi se izpremenila v novem podjarmljenju v pravi zasmeh, v zgodovinsko ironijo.

In Srbi? Razkosni so danes! In opravičeno vprašanje je, ali bi jih tuji sila ne ohranila v tej razkosnosti, da bi jih toliko laže uničila?! Ako jim je celo okupacija v Bosni in Hercegovini usilila poseben bosnjaški jezik in jim z vspehom iztreblja tudi rabljenje cirilice in nekoliko tudi staro slovensko veroizpovedanje; morajo tudi oni dospeti do zaključka, da so sami tudi preslabi, da bi se mogli rešiti od tlačenja njegaj gospodarstva, ako bi tako gospodarstvo pridrivilo nad nje in ostalo nad njimi!

Vsi jugoslovanski narodi so dolžni premišljevatí zasnje nevarnosti, ki utegnejo pribumeti nad nje mnogo poprej, nego pričakujejo! Ako gledajo zaresno nevihti v obraz, ki jim žuga skupno, potem se morajo, tako ali tako, sporazumeti med seboj z a s l o g o, za sležno delovanje — da, za kolikor možno jednako kulturno in gospodarsko razvijanje!

Iz teh vrstic se da več ugibati, nego pa naravnost posneti. A pisane so za misleče politike, ne pa za kratkovidne, smešne, obenem brutalne, Slovanstvu škodljive šoviniste!

Ypsilon.

Našemu dijaštvu treba reforme.

(Dopis.)

Tudi v modernem času se izgubljačo socijalni in politični problemi v morju pozabljivosti — brez sledi, podobno penčemu se valovju, ki je udarilo ob morskó obal. A vzlic temu hočemo spremeniti in zboljšati socijalne razmere!

Na vseh udih naroda treba konstatirati disceozo in zdraviti jih po najboljšem receptu. Peglejmo naše dijaštvo — najvažnejši del naroda, našo nado in bodočnost! Žalibog, tudi ono ni zdravo.

Radi tega je tudi ono predvsem potrebno reformacije, ako hočemo zvečati narodni ponos in zboljšati slovenske socijalne razmere.

Često smo že slišali, da tudi naše dijaštvo kaj rado posnema divje nemške »burše«. Zato pa nima več pravega zmisla za idealno navdušenost; osobito za oni idealizem, ki obstoji v tem, da zahteva žrtve in se ne ozira edino le na lastno srečo in uživanje. Duh »štreberstva« se je utihotapil med mladino, ki ima danes jako čudne realistične in utilitaristične nazore na interaccionalni podlagi! In se-li morda motimo, če trdimo, da je tega največ kriva jed nost r a n s k a v z g o j a s r e d n j e š o l e a? Niti doma, niti v šoli ne zadobivajo mladeniči pogleda v praktično življenje! Vsaki prestopok se zna strogo kaznovati. A najmodrejši šolniki nočejo uvideti, da so na izključno fiziologično-psihologičnem polju disciplinarna sredstva brez vsake vrednosti. Saj govore in upijejo izgledi, da so ravno oni učenci, katerih vzgoja je najstrožja, najbolj razposajeni in podvjani, brž ko so se iznebili spcn, ki jih vežejo. Da, ravno kaznovanje bolj in bolj demoralizuje mladino, slabe posledice temu se kažejo že v prvih semestrih visoke šole. A zakaj ne daste abiturijentom fiziologično-psiholočno izobrazbe? Kaj jim koristi znanje vseh naravnih zakonov, ako pa ne vedo, kaj je koristno njim samim in njihovi morali?! Že srednješolcu dajte odkrito razodeti strašne posledice spolne razuzdanosti in ga opozoriti na to, da ne bo služal kasneje velikomestnih siren, katere govore le o brezmejni pohotnosti!

Danes se čuti slovenski abiturijent, prišedši v veliko mesto (samo ob sebi umevno)

popolnoma tujega. Nima znancev in tudi ne prijateljev. Ločen je od tega, kar je ljubil in imel dolgo vrsto let. A najhuje je to, da je izgubil oporo, katero so mu nudile v vsaki nevarnosti dobre mamice ali dolgoletni prijatelji. Gorje mu, če ja začel v družbo onih, katerih veselje in akademična svoboda ne pomenja nič drugega, nego biti borilec, pijanec in pohotač. Bele vrane so pa, žalibog, slovenski visokošolci, ki so toliko srečni, da so dobili dobre znance in sorodnike, katerih družine mu gredo v vsakem oziru na roke in mu z radostjo kažejo velikomestno duševno hrano. In tako vidimo, da se sicer le energičen pa značajen novinec morda še reši, ne da bi se potopil v valovju podivjanosti in se tako izgubil vzlic prvotni, ženjalni nadržjenosti. Ravno te razmere tirajo na š e a k a d e m i k e v p r o p a d!

(Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 22. septembra 1902.

Deželni zbor kranjski se torej ne snide tako hitro. Tako posnemljemo iz »Slov. Naroda«, kateri pripoveduje, da je gospod dr. Šusteršič v imenu katoliške narodne stranke na poziv deželnega glavarja odgovoril, »da je naivno misliti, da bi klerikalna stranka dopustila redno zborovanje deželnega zbora« ter da »jedenkrat za vselej odklanja vsako usiljevanje dež. odbora v avtonomijo klerikalnega kluba«.

»Slov. Narod« pripoveduje, da je deželni odbor z ozirom na to izjavo dra. Šusteršiča sklenil predložiti vladi vso korespondenco v stvari sklicanja deželnega zbora in dodati izjavo, da deželni odbor ne more prevzeti od vlade zahtevanega jamstva za stvarno delovanje dež. zbora. S to izjavo da je šel deželni predsednik baron Hein na Dunaj. Umevno da je samo ob sebi, da se o b t a k i h r a z m e r a h d e ž. z b o r n e a k l i č e, da torej pričakovanega zasedanja dež. zbora ne bo!

Hrvatsko-srbski spor. Z ozirom na današnji naš uvodni članek bo utegnulo zanimati nastopno:

Ruski listi so večinoma na strani Srbov ter odločno obsojajo izgrede v Zagrebu. Drugače »Pet. Vedomosti«, ki očita Srbom, da vsaki hip brez potrebe žalijo samoljubije Hr-

v hišo mojo Evelino... To je divno bitje, pravi angelj božji... Moram ti jo predstaviti. Grofica je hotela že pozvoniti, ali Melita jej je zaustavila roko.

»Pusti, mami, jaz je ne maram videti«.

»Ah, ne sovraži tako te sirote... Radi mene ne... Papa je ne more trpeti, a jaz jo imam tako rada.«

»Ne boj se, mami, jaz jej ne storim nič hudega... Tada tudi ona naj pusti mene pri miru.«

Pri koslu je imela Melita priliko videti angelja varuha svoje matere. Ko jo je grofica predstavila hčeri, jo je ta komaj pogledala, a po obe lu je navela konverzajco tako, da Evelina ni imela niti prilike mešati se v govor. Grof jo je o tem za čuda spretno podpiral, da je morala grofica govoriti samo o tem, kar sta ona dva hotela. Ali tudi brez tega bi se Evelina komaj predrznila vmešati se v govor. Njo je prejel neki strah pred to mlado, ponosno damo, da se je čutila nespodobno kaj pametnega misliti, še manj izustiti. Tako nima je bila Evelina v Melitinej prisotnosti ves čas, ko je ta poslednja bivala tam. Grofica je poskusila večkrat uestvi jo v razgovor, ali Evelina ni imela moči, niti srčnosti, da bi storila to. (Pride še)

PODLISTEK

MELITA.

Fovest iz naše dobe.

Episal Josip Evgen Tomič; prevedel Radl.

Drugi del.

VII.

»Kaj morem jaz?«, se je nasmehnil grof. »Mami ima bolj rada to begomoljko nego nas vseh... A grda je, le da jo vidiš!«

»Kako si jo mogel vzeti v službo?«

»Jaz?« jej je segel grof v besedo. »Vzeli so jo za časa moje odsotnosti... Privel jo je v hišo tvoj mož, Branimir, a sedaj nam je na vratu... Prej smo imeli tako dražestno človeče... Bila je lepa, naobrazena, a znala je biti tudi pobožna.«

»Kaj ona, ki je pobegnila z Arturjem?«

»Da, ista, ista... on jo je zavel, ta ničvrednač! Ti-li kaj piše?«

»Med nama je pretrgano vsako dopisovanje. Pomisli samo, ponaredil je menjico na deset tisoč goldinarjev, na kateri sem bila jaz garant in katero sva morala plačati... Najbrže ti je pripovedoval Branimir?«

»Niti besede!... To je prvo, kar slišim.«

»Da, plačala sva menjico, katero je on ponaredil.«

»Nesrečni Ječko, ta je na peti v zapor!... Oa bo delal še veliko sramoto našemu imenu.«

Sedaj je nekdo tiho potrkal na grofove duri in v sobo je vstopil grofov sobar, ki je opravljal istočasno tudi službo višega kuharja. Malo prej je bil v kuhinji, kjer so pod njegovim nadzorstvom družini delili kruh in druga živila. Bilo je namreč popoldne.

»Milostiva grofica želi videti...«, dalje ni rekel ničesar, temveč vrgel je le pogled na Melito, ki je takoj vedela, da se tiče nje.

»Mene?... Dobro, pridem takoj, a reci milostivi grofici, da želim biti sama z njo.«

Sobar je odšel.

»Tako je prav!«, jej je pritrjeval grof. »Ker se nista videli za tako dolgo časa, ni treba pričé, a mami bi je gotovo ne odpravila.«

Melita se je poslovila od očeta in šla najprej v svojo sobo, kamor jo je odvela groficična sobarica, kjer je popravila svojo toaleto pred velikim, popolnoma zaprašenim zrcalom, a potem je šla k materi.

»Odprite širom vsa okna!«, je vzkazala sobarici, ki je ostala v sobi. »Te sobe niso bile gotovo zračene, odkar sem jih zapustila jazo.«

Ko je vstopila v sobo k materi, jo je

našla res samo, sedečo v njenem navadnem naslonjaču, otožno in neveselo. Njo je jako neugodno dirnila hčerina vest, da želi biti z njo sama. Evelina, njena dobra in krepostna Evelina je tskoj pogodila, da je razžaljena, ker je takoj vstala in odšla, ne da bi rekla niti besede, ko je slišala Melitino željo.

»Mami, draga moja mami, kako ti je?«, je rekla Melita ter poletela k materi, katero je tako sedečo v naslonjaču objela in poljubila na čelo.

»Ah, kako dolgo te nisem videla, a kako vroče sem te želela!«, je govorila starka s tihim, slabim glasom, s čemer je pogladila z roko Melito po glavi in čelu. Ta je začutila nekaj trdega na svojem čelu in prijemši materino roko, jo je gledala.

»Kaj imaš vendar na roki, mami? Ab, glej... saj to je rožni veneč!«

»Da, rožni veneč, dete moje, s katerim pošiljam molitve k Bogu za nas stare ia za vas deoco.«

»Slišala sem, da si postala velika bogomoljka; da moliš neprestano Boga in tratiš čas v cerkvi... Ti bi lahko obolela!«

»Treba, dete, misliti na večnost, na dušo... Meni ugaja to bogomoljno življenje in jaz sem srečna in blažena v tem življenju... Ne morem dovolj zahvaliti Bogu, ker mi je postal

vatov. Istotako da se v prvi vrsti Srbi iz-
zvali zadnje zagrebske dogodke. Isto tako da
so Srbi odklonili navdušeni apel Gaja, ko se
je ilirsko gibanje nagnilo srbakemu štokav-
skemu narečju v prilog. Srbi da so se upi-
rali zjedinjenju balkanskih narodov pod ime-
nom Jugoslaveni. Tudi sedaj da se Srbi ve-
žejo z nasprotniki Slovanstva: v Dalmaciji z
Italijani, na Hrvaškem z Madjari. Sicer pa
tudi Hrvatje da niso brez greha. Saj oni so
glavna opora politiki Kallayevi v Bosni in
Heregovini. Srbi so sicer provocirali, ali od-
govora Hrvatov na to provokacijo ni možno
odobravati. Sploh so — ako se ne oziroma
samo na zadnje dogodke, ampak na ves hr-
vatsko-srbski spor — eni in drugi krivi.
Zato pa zgreša naše (rusko) novinstvo —
pravijo »Pet. Vednosti« — veliko pogre-
ško, da se postavlja le na stran Srbov in
podpira vse njihove neprimerne zahteve. Slo-
vanskemu novinstvu da ni naloga ta, da raz-
burja strasti po podpiranju le ene stranke,
ampak njega naloga je, da miri, da kaže nove
boljše izhode nadam in željam ter da raz-
kriva žalostne posledice, do katerih dovaja
boj med brati.

XX Settembre. V Rimu so se
vršile v soboto običajne vsakoletne slavnosti
20. septembra, katerega dne se je italijanska
vojska polastila Rima, ki je prej pripadal
papežu.

Župan, knez Colonna, je o tej priliki
poslal kralju brzoglavno čestitko; kralj se je
na to istotako brzoglavno zahvalil. To brz-
oglavno zahvalo je župan na slavnostih javno
prečital.

Kakor poročajo listi, so vsa poslaništva,
razum avstro-ogrškega, o tej priliki izvesila
zastave.

Opravičevanje Combesa. Včeraj
je imel francoski ministerski predsednik Com-
bes na nekem banketu republikanskih volil-
cev v Martijevi govor, ki se je nanašal na
znana govora ministra Pelletana. Opravičeval
je najprej postopanje vlade ob vprašanju
redovniških šol, potem je pa zatrdil, da
vlada skrbi za to, da se obranijo dobre
razmere med Francijo in drugimi državami.
Slednjič se je Combes dotaknil agitacije, ki je
navstala proti vladi radi Pelletanovih govorov.
Dejal je, da sta bila dotična govora le na-
vadni improvizacije nikakega političnega po-
mena. V imenu vlade pa da sme govoriti le
ministerski predsednik in v stvarih vnanje
politike tudi minister za vnanje stvari, ostali
ministri pa da se imajo brigati le za svoje
resorte ter da vsled tega govora ministra
vojne mornarice, Pelletana, ni smatrati kakor
vladini izjavi.

Zanimivo na tem opravičevanju mini-
sterskega predsednika je to, da sicer obža-
njuje, da je zgovornemu g. Pelletanu nekaj
»ušlo«, a da se vendar g. Combes izogiblje
decidirani izjavi, da ministerstvo v svoji ce-
loti drugače sodi, nego g. Pelletan. To pa je
ravno glavno. Eno ali drugo je važno: ali
se ministerstvo principiuelno strinja z onimi
izjavami, a si iz taktičkih ozirov ne upa na-
ravnost povedati tega; ali pa se ne strinja
in jih celó obsoja — a si zopet ne upa naravnost
povedati tega. V enem in drugem slu-
čaju pa se ministerstvo, toli »močno« proti
redovnicam se svojim vedenjem ne kaže po-
sebno — jakega.

Smrt belgijske kraljice. Včeraj je
došel v Spaa belgijski kralj Leopold. Truplo
pokojne kraljice Henrike so danes po noči
prenesli iz Spaa v Bruselj, katero mesto je
vse obdano žalovalnimi znaki.

Osebe, ki so bile pred smrtjo v družbi
kraljice, zatrjujejo, da je bila ista še malo
časa pred smrtjo nenavadno dobre volje,
igrala da je igro »dama«, zanimala se za
konjske dirke, ki so se istega dne vršile v
Spaa in je hotela celó sprehajati se po parku,
česar jej pa zdravniki niso dovolili.

Na Balkanu. Albaški načelnik, Issa
Boljetinae, kateri je organiziral demonstracije
proti novoustanovljenemu ruskemu konzulatu
v Mitrovici, je oblegan po turskih četah.

Telegrafska zveza med Mitrovico in
Skoplje je pretrgana.

Govori se, da bo vali v Skoplju odstav-
ljen radi izgredov v Mitrovici.

Iz Carigrada poročajo, da so tja došle
vesti, da macedonski odbor pripravlja velike
demonstracije za dan 1. oktobra. Z ozirom
na to bila je v soboto v Idiz Kiosku mini-
sterska konferenca, ki se je bavila z voja-
škimi vprašanji. Vojaškim poveljnikom v
Macedoniji se odposljejo povelja, tičouča se
varnostnih odredb. Vendar pa se vojaške
čete v pasimičnih okrajih ne pomnožijo, ker

se to ne vidi potrebno. (Ali bolje: ker je to
nemogoče! Op. ur.)

V soboto je bil ruski poslanik pri sul-
tanu in je zahteval, naj se v Macedoniji
 uvede boljša uprava ter naj se Albanci
brzdajo.

Tržaške vesti.

Popravek g. Linharta. ki smo ga
priobčili v številki od sobote, smo prejeli že
v petek. Iz tehtnega razloga pa smo odgovor
odnesli na danes. Ker na takem velikem in
burnem shodu ni izključeno, da se kak izrek
krivo umeje, smo hoteli uvesti malo zaslüşa-
vanje, da se uverimo, da li smo g. Linhartu
res storili kako koivico s priobčenjem onih
dveh notic, katere g. Linhart popravlja. No,
rezultat naših poizvedovanj nas je uveril, da
mu niso delali krivice, marveč so nas naši
zaslišanci — ki bi bili pripravljeno to tudi
se svojim podpisom javno potrditi — uver-
jali, da naši notici le v toliko ne odgovarjati
resnici, v kolikor nastop g. Linharta opisujeti
v veliko preblagotormi.

Mi smo rekli v notici »Včerajnji ma-
nifestacijski shod«, da je Linhart pozival ko-
sarja, »naj napravi red«; g. Linhart pa po-
pravlja, da je opozarjal komisarja, »naj
intervenira glede provokacij
od strani predsedstva shoda«.
— G. Linhart se torej le igra z besedami,
fakt pa priznava popolnoma. Le da on ta
fakt kaže še v odurnejši luči, nego smo ga
pokazali mi.

V notici »Dostojen odgovor na nedo-
stojne napade« so rekli naši dopisniki, da je
g. Linhart izjavil, da naši voditelji delajo za
svoj žep in izsesujejo ljudstvo.

G. Linhart pa popravlja, da je rekel le to,
da se med našimi voditelji na-
hajajo »iljudje, ki so notorični o
denuncijski in policijski«.

Glede te točke moramo povdariti naj-
prej, da avktorji naše notice niso doslovno
navajali besed, ampak so le označili misel.
Vsi udeleženci pa, katere smo povprašali o
tej stvari in ki so pripravljeno tudi se svo-
jimi podpisi potrditi, izjavljajo izrečno, da je
g. Linhart res govoril v tem z mi-
slu, da vodje delajo zase in ne
za proletarijat in da je o tem n a-
pravil celó gesto, oziroma kretno-
proti odbornikom na odru, tako, da ni
moglo biti nobenega dvoma, koga misli
se svojimi besedami.

Denimo pa tudi, da je g. Linhart res
tako rekel, kakor popravlja, potem ga mo-
ramo odločno prijeti za besedo. Če so med
številcem naših voditeljev res »nekateri no-
torični denuncijski in policijski«, in če g.
Linhart — kakor moramo soditi po njegovem
popravku — neče jemati na se odjaja, da je
vse naše voditelje hotel tako kruto razzlatiti
potem pa ga moramo pozvati tu, naj im e-
noma navede »notorične de-
nuncijske in policijske« in
naj ne dopušča, da senca nje-
govega težkega obdolženja pada
tudi na nedolžne!

S tem smo odgovorili tudi na tretjo
točko popravka g. Linharta, češ: da on ni
očital voditeljem, da si polnijo žep in tre-
buhe od svojega javnega delovanja.

Ponavljamo pa še enkrat, da avktorji naše
notice niso navajali ad verbum, ampak so le
označili.

Sicer pa se čudimo, da gosp. Linhart
tako natančno navaja svoje besede. Možno,
da je res hotel tako govoriti; ali z obzirom
na veliko razburjenje, v katerem se je na-
hajal vsled neprestanih protestov med zboro-
valci, ne moremo prav verjeti, da bi bil on
sam povsem gotov, kake besede je rabil.

Vse to je tudi — internacijonalno!
Neki naš delavec nam piše: Po prijaznosti
nekega prijatelja socialisti mogel sem si mi-
noli četrtek ogledati prostore združenih soci-
jalnodemokratskih organizacij v ulici Bo-
selietto. A kar sem videl, me je osupnilo.
Vedel sem sicer, da je slovenska skupina v
jako podrejenem razmerju nasproti italijanski,
ali da je po vseh vnanjih znakih v rečenih
prostorih naša slovenska skupina tako ne-
vidna, tega si vendar nisem mislil.

Prostori so jako lepi, ali vsa uredba v
njih ti govori, da je tu dom izključno itali-
janske organizacije. Vsi reki socialističkih
odličnjakov so prirejani le v italijanskem
jeziku, istotako vsi napisi. Navodila za go-
stilno v prostorih so samo italijanska. V
bralni sobi sem videl mnogo časopisov v
raznih jezikih. Tem sem posvetil svojo po-
sebno pozornost. Slovenskega časopisa nisem

mogel opaziti ni enega, razum »Rdečega pra-
porja«, a še ta je bil zakopan pod gromado
drugih časopisov. Poreče se nam, da vzrok
temu je v dejstvu, da so vsi slovenski listi
— buržoazijski. Jaz sicer ne priznavam ve-
ljavnosti takega razloga, ker menim, da ravno
mladi socialistički stranki — ako hoče do-
sezati resničnih vpehov in ne le vnanjih
efektov — bi moralo biti ležeje na tem, da
se nje člani politični vežbajo, izobražujejo in
dozorevajo, kar pa je možno le tedaj, ako
čujejo vse glasove, oziroma čitajo glasila
vseh, tudi nasprotnih jim strank. In moje
mnenje je tudi, da politična stranka ne more
očitneje pokazati, kako se zaveda svoje ši-
b k o s t i, nego kaže to s tem, ako brani svo-
jim somišljenikom seznanjati se tudi z dru-
gimi nazori in mnenji. Ne priznavam torej
nobenega razloga, ki bi mogel opravičiti iz-
ključanje slovenskih listov iz lokalov, kjer
se združajo tudi ljudje slovenske narodnosti!
Pa tudi ko bi načelno pripoznaval tak raz-
log, pa ga absolutno ne bi mogel priznati z
ozirom na prakso italijanske skupine socija-
listov nasproti italijanskim listom. V »sede-
riunite« sem videl namreč tudi liste »Pie-
colo«, »Indipendente«, »Gazzettino«. Mari to
niso buržoazijski listi? Mari to niso kapitali-
stični listi? Mari niso to irredentistični,
torej nacionalno šovinistični listi?! In ven-
dar jih sodrugi italijanske narodnosti drže in
čitajo!!

Zakaj torej taka razlika, v postopanju
nasproti italijanskim in slovenskim narodnim
glasilom? Jaz si ne morem misliti drugače,
nego, da slovenski listi niso izključeni zato,
ker so »kapitalistični«, ali »buržoazijski«,
ampak zato, ker so — slovenski! Na
tem izgledu pa vidim jaz dvojno: v prvo,
da italijanski socialisti se ne morejo in ne
marajo iznebiti predsodkov in iz teh izvira-
joče animoznosti do slovenske narodnosti in
nje jezika, v drugo pa, kako podrejena ob-
nemogla je slovenska skupina nasproti itali-
janski. Jaz sem namreč uverjen, da bi n. pr.
g. Kopač že iz oportunističnih razlogov, iz
zdrave strankarske sebičnosti, radi pripomogel
našemu jeziku do večje veljave, ali ne more,
ker — ne sme!! Jediní slovenski napis, ki
sem ga opazil, je oni na vratih sobe, kjer je
uredništvo »Rdečega praporja«. Tu pa si ne
upam izrekat nikakega menenja, ali so si
slovenski sodrugi ta atom enakopravnosti
»pričevali« po izgledu narodne stranke, ali
pa »vzeli«, oziroma izsilili ga po načinu,
kakor prvaki slovenskega socializma neiz-
prosno zahtevajo od — drugih!!

Ali bilo kakor bilo: na vsaki način se
mi tako zapostavljanje enega jezika za dru-
gim v prostorih, kjer je bajé dom internacij-
onalizma, zdá jako jako — internacij-
onalno!

Molk, ki govori in govori, kó kričá!
Na manifestacijskem shodu za slovensko šolo
so se, kakor znano, izjave socialističkih go-
vornikov odlikovale v tem, da niso bile
v soglasju med seboj! G. Kopač je
izrečno in ponovno zagotovil pomoč socija-
listov narodni stranki v nje boju za slovensko
šolo, ako le ta stranka ubere drugačno, od
dosedanje različno pot, drugi socialistički go-
vornik Linhart pa je istotako izrečno, kakor
je g. Kopač obljubil, odrekel to pomoč, dočim
je tretji govornik Dobrič sicer maogo govo-
ril o šoli, a nič povedal glede socialističke
pomoči ob tem vprašanju!

Že g. dr. Ryžár je v svojem lepem go-
voru opozarjal na to neskladje v socialisti-
ških izjavah in je izustil zelo opravičeno
vprašanje: kdo je prav za prav govoril oñ-
cijelno, v imenu socialističke stranke?!

Danes imamo na to vprašanje jasen, ne-
dvoumen avtoritativen odgovor: Oficijelno
italijansko glasilo socialistov »Lavoratore«,
molči popolnoma o manifestacijskem shodu
in ignorira torej popolnoma fakt: da so vo-
ditelji slovenske skupine podajali za tem
škodu važne izjave. Ta molk v »Lavoratore«
nam govori, da je bil g. Linhart tolašé
mišljenja stranke in g. Kopač ni imel stranke
za seboj, ko je podajal svojo izjavo. Molk v
»Lavoratore« mu govori, da Slovenci nimajo
od socialistov ničesar pričakovati v svojem
boju za šolo. Molk v »Lavoratore« nam go-
vori, da so italijanski socialisti glede našega
šolskega vprašanja na nacionalnem stališču
gospodovalne buržoazijske in kapitalistične
stranke!

Isto pa, o čemer nam »Lavoratore« —
molči se svojim molkom, nam kričá se svojim
govorom o drugem dogodku, ki je provzročil
te dni veliko razburjenje: o energičnem na-
stopu dra. Gregorina, oziroma (to lahko re-

čemo) začetku energične borbe v to, da se
enkrat nehajo neznosne razmere na tukajšnjem
porotnem sodišču.

»Lavoratore« se je pridružil kriku proti
dra. Gregorinu in je torej tudi to pot ostal
zvest tradiciji italijanskih socialistov, ki se
o vsakem važnem vprašanju, navstalem med
tukajšnjima narodnima strankama, pridružu-
jejo italijanski narodni stranki. Se svojim
nastopom nam kričá »Lavoratore«, da so
razmere na tukajšnjem porotnem sodišču naj-
lepše urejene ter da je le prav in pravično,
liberalno in humano, ako slovenskega obto-
ženca tudi tedaj, ko mu gre za glavo, za
življenje, sodijo porotniki, ki ne umevajo je-
zika obtoženca samega in prič in da je ne-
odpustna drznost od branitelja, ako bi hotel
ravno on govoriti tako, da ga obtoženec
umeje! Torej tudi na polju, kjer toliko pra-
vica, kolikor princip humanitete govori za
stališče, na katerem stoje naša stranka in
nje voditelji, se je »Lavoratore« pridružil
stališču italijanske gospóde, gonji, ki bije v
obraz principu enakopravnosti, principu svo-
bode in principu humanitete! Da, vse go-
vori: moderno naziranje, princip enakega
prava, misel za svobodo in zahteva človek-
koljubja — vse zahteva, da vsakdo bodé so-
jen od ljudij, ki ga umejo!

To, za kar se je energično jel boriti dra.
Gregorin, je utemeljeno v najelementarnejem,
najprvotnejem pojmu pravice! In proti
temu je nastopilo glasilo laških socialistov!
Zapomnimo si to za slučaj, ko nam bo »La-
voratore« zopet kričal o »bratoljublju«, o
»jednakem pravu« in o — »internacijona-
lizmu«!

Socializem in nacionalizem. Pod
tem naslovom smo dobili od odličnega moža
velezanimiv članek, katerega priobčimo v
jutrajšnji številki in na katerega že danes
posebno opozarjamo naše čitatelje.

Kje je avtoriteta? Že leta 1889. je
avstrijsko ministerstvo za notranje stvari na-
ložilo tržaškemu mestnemu magistratu da
mora vsprejemati in reševati slovenske
uloge. To nam je pribojeval naš vrli stari
inženjer Živic. Sleherni — nepoznavalec naših
razmer in misli, da je omenjeni energični
ministerijski odlok dosegel svoj vspeh. Mi
pa, ki imamo skoraj sleherni dan posla z na-
šim magistratom, vemo, da se naš »preslavní«
magistrat nič ne meni za gorajski ministerijski
odlok!

Pričakovati bi bilo, da se gospóda na
Dunaju odločno postavijo, da bo tudi v
Trstu veljala njihova visoka avtoriteta ter,
da enkrat za vselej zapovejo tukajšnjim
mestnim »ministrom«, da se morajo pokoriti
naku od zgoraj! Ali, varali smo se, prav
temeljito varali v tem pričakovanju svojim.
Na vse naše priložbe in na vse ministerske
ukaze se tržaški magistrat ozira toliko, da —
nadahuje z zavračanjem slovenskih ulog, češ,
da on ne umeje tega jezika! Prava pljuska
avtoriteti visoke gospóde na Dunaju, pa je
to, da gospóda na magistratu običavajo do-
stavljati besede: »Ponovite prošnjo
v laškem jeziku!!!« Kje je tu drž-
javna avtoriteta?! Kaj naj si mislijo narodi
o ministerskih naredbah, ako je dovoljeno
slehernemu prezirati jih?!

Nekdo.

Nagrada za zgodovino Slovencev.
»St. Peterburško Slavjansko Obščestvo« raz-
pisuje več nagrad za zgodovino slovenskih
narodov. Med njimi je tudi nagrada 500
rubljev za zgodovino Slovencev. Za skupno
zgodovino Slovencev in Hrvatov je nagrada
1000 rubljev. Za celotno zgodovino sloven-
skih narodov v Evropi od tega časa, ko so
se pojavili v svetovni povesti, pa je raz-
pisana nagrada 3000 rubljev. Dotični spisi naj
se vposljejo vsaj do 14. febr. 1905.

**Tržaški Slovenec na umetniški raz-
stavi v Ljubljani.** Z veseljem smo doznali
novico, da bomo na letošnji slovenski umet-
niški razstavi tudi tržaški Slovenci zastopani
po jednom slikarju. Jury za to razstavo, ka-
tera je — mimogrede omenjamo — letos jako
strogo postopala, vsprejela je tudi jedno sliko
— »Slika mojega očeta«, katero je nasli-
kal v tržaških narodnih krogih dobroznani
naš rojak, g. Fran Mirt. Gospod Mirt, ki je
samouk in se je še le pred štirimi leti v
svojih svobodnih urah začel baviti slikar-
stvom, nam je to sliko pokazal, še predno jo
je odposlal v Ljubljano. Izborna plastika in
pristne naravne barve tega portreta so nas
tako prepričale, da imamo pred sebo umet-
niško delo, dasi je stvarilec le diletant. Ta-
krat že smo izrekli gospodu Mirtu svoje pre-
pričanje, da pride ta slika gotovo v razstavo;

vendar pa nismo hoteli o tem še ničesar spregovoriti, dokler ni dospelo zagotovilo iz Ljubljane. Gospodu Mirtu, ki kaže obilo talenta za slikarsko umetnost, izrekamo na tem vspehu naše najsrčneje častitke.

Javno vprašanje. Podpisani vprašuje gosp. dvornega svetnika K. Busicha, vodjo tržaskih redarstvenih uradov, sledeče:

Meseca junija t. l. je bil podpisani pozvan na tukajšnji e. kr. redarstveni urad v ulici S. Nicolo, kjer so zahtevali, naj poda še nekatere dokumente — kar je storil takoj. Ob istej priliki so podpisaneu zagotovili, da je vse v redu.

Da si je imel torej redarstveni urad že meseca junija vse potrebne podatke v stvari prošnje za domovinsko pravico podpisanega — niti urad še do danes vrnil e. k. na mestništvu dotičnih aktov!

Jeli tako uradovanje v korist prosielcem za podeljenje domov. pravice, oziroma zunajim občinam: to prepuščam v razsodbo g. u. dvornemu svetniku.

Julij Mikota.

Liste porotnikov. V drugem nadstropju mestne palače, v predsobi zborovalne dvorane, razpostavljena bo javno na upogled od 29. t. m. do 6. oktobra prvotna lista porotnikov, ki bo služila v podlago za sestavo letne liste porotnikov za l. 1903.

Vsakemu je svobodno, da v zgoraj omejenem roku pisмено ali pa ustmeno na protokolu zahteva, da se upišejo v to prvotno listo eventualno izpuščena imena onih, ki imajo potrebno kvalifikacijo za porotnike, ali pa da se brišejo imena onih, ki so upisani, da si nimajo te kvalifikacije.

O teh reklamah sklepala bo posebna komisija.

Včerajšnji dan. Tombola zavarovalnice za govejo živino je privabila včeraj na Opštine velike množice ljudstva. Na tomboli je bilo navzočih najmanj 2000 ljudi od vseh strani. Tudi ples po tomboli je bil jako živahen. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Prostor je bil odlično narodnimi zastavami. Zavarovalnica more biti povsem zadovoljna moralnim in materialnim vspehom.

Istotako je veselica »Zvezde« pri sv. Ivanu privabila toliko občinstva, da so bili napolnjeni vsi prostori.

Naši kmetijski in vrtnarski družbi.

Iz Bosanske Dubice nam pišejo: Prosimo vas, vsprejmite v svoj cenjeni list sledečo zahvalo: Ker je tu kmetijstvo še v najprvotnejši razvijanju in to osobito pri domačinih in ker smo tudi naseljene isto tako brez vsakega pojma o modernem racionalnem kmetovalstvu, smo bili naprosili slavno »Tržaško kmetijsko in vrtnarsko družbo«, naj bi nam brezplačno pošiljala svoj »Vinarski in vrtnarski list«. Rečena družba je res nemudoma ustregla naši prošnji, za kar jej podpisani izreka iskreno zahvalo.

Bosanska Dubica.

Josip Kravos, kmetovalec.

P. S. V dopisnem nam pismu nam javljajo, da je v Bosni, osobito pa v okolici Dubice, grozna suša, da je skoraj ves pri telek uničen in da je tamošnjim revnejšim slojem v tej stiski v veliko podporo parna žaga, v kateri dala več stotin delavcev.

Vojaška upravniki: 6800 kv. pšenice in 16.000 rži a kolodvora v Mariboru. Tehtanje v oekrbovalnem zavodu. Rži 4400 kv. za Gradec, 1700 K za Celovec, 1400 za Beljak. Ovsa: 13000 kvint. za Gradec, 5000 za Maribor, 8000 za Beljak, 4100 za Celovec, 4500 za Ljubljano, 1600 za Trst, 3700 za Gorico, 1700 za Pulj.

Ponudbe vsprejema do dne 2. oktobra ob 9. uri 30 min. intendantca 3. voja v Gradcu.

Dražbe premičnin. V torek, dne 23. sept. ob 10. uri predpoldne se bodo vsiet naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Belvedere št. 35, prstan, oprema v zalogi, papir in razno; v ulici Boschetto št. 34, hišna oprava; Rocol 418, presiči in krave; Vrdela št. 789, hišna oprava; v ulici Molino grande št. 18, hišna oprava; v ulici Acquedotto št. 23, likerji in razno; Campo Marzio 6, krave, vozovi in konji; v ulici Capuano št. 13, krémarska oprema, vino in pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18.4 ob 2. uri popoldne — 0 C.° — Tiakomer ob 7. uri zjutraj 762.1 — Danes plima ob 10.15 predp. in ob 8.39 pop.; oseka ob 4.17 predpoldne in ob 4.17 popoldne.

Društvene vesti.

Ruskij krnžok v Trstu. Podpisani odbor vabi vse svoje p. n. člene in članice na javni redni zbor, ki se bo obdržaval v soboto dne 27. t. m. ob 8½ zvečer v prostorih »Slovensko čitalnice« s sledečim razporedom: 1. poročilo tajnika, 2. poročilo blagajnika, 3. volitev novega odbora, 4. eventualija.

Ob enem se javlja p. n. gg. členom, da predavanje za dosedanje ude začne dne 3. oktobra ob 8½ uri zvečer, ob kateri priliki se členu dogovore glede dne in ure predavanja.

Razun tega so pozvani tudi vsi oni, ki se do sedaj niso vpisali v »Kružok«, a se žele učiti rusčine, da se prijave takoj pri tajniku, g. Franu Brnčiču (Via Molino piccolo 3) ter da pri istem plačajo članarino K 2, ker se ustanovi poseben kurz za novince, če se jih prijavi dovoljno število.

Odbor.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Klanca nam pišejo: Tukajšnje brajno pevsko društvo »Slavnik« je bilo napovedalo svojo prvo veselico s petjem, igro šaljivim dvospevom, šaljivim srečkanjem in plesom, za dne 14. t. m. na dvorišču g. A. Metlike.

Gospod bog Pluvius pa ni bil zadovoljen s to nakano; skremžil je takoj zjutraj in še na tešče svoj obraz v prav žmerne gube. Nič dobrega ni bilo pričakovati. Začel je padati pravi jesenski dež, s katerim sta jug in sever, boreča se za gospodarstvo, škropila sem ter tja.

Umevno, da so društveniki kaj čudno gledali srditi boj teh dveh nasprotnikov. Še-le popoldne ob 5. uri so se razpodeli oblaki in gospod bog se je poredno nasmejaj, češ: Sedaj pa le začnite!

Res se je bilo — kljub slabemu vremenu — nabralo precej občinstva, a odbor je — uvzvišji opazko v vabilu — veselico preložil na nedeljo dne 28. t. m.

Da pa poredaj nagajivec ne doseže svojega namena se svojimi vodenimi šalami, poskrbi društveni odbor, da se ob neugodnem vremenu vršila pod streho, dobro vedé, da se malo dežka itak nihče ne ustraši, posebno sedaj ne, ko ga skoro tri mesece nismo videli in bi bili skoraj pozabili, kakšen da je.

Prihitite torej vi vsi, bližnji in daljni okoličani, dne 28. t. m. v Klanec, da utrdite mlado društvo, da ojunačite malega novorojenčka, da se s časom tudi ta usporedi z ostalimi bratskimi društvi, možato, pogumno korakajo naprej — za svojim ciljem!

× Iz dutovljanske občine nam pišejo: Dne 14. t. m. po poludanski službi božji je gosp. Josip Štrekelj predaval v Vatovljah o vinogradstvu. Predavanje se je vršilo v šolski sobi; udeležba pa je bila tolika, da je bila soba pretesna. To znači, da se ljudstvo zanima za kmetijski napredek, izlasti pa za vinogradništvo, ki je glavni steber kmeta na Krasu. G. J. Štrekelj pa je res ne le strokovnjak, ampak tudi izvrstnega govornika in učitelja v svoji stroki. Hvala in čast mu! Zato pa bi mi želeli, da bi nas ta gospod pogosteje obiskoval. Po dovršenem predavanju si je gospod Štrekelj ogledal še nekatere nasade »amerikank« ter letošnje cepljenje trti na drveno in zeleno.

Letos je bila na Krasu zadnje dni avgusta in prve dni septembra velika soparica, ki je močno škodovala grozdju, ajdo in turščici pa je po nekaterih krajih vso pokončala. Mimo tega tudi dobro napreduje v tej občini — filoksera. V to občina je prišla cenilna komisija iz Sežane radi odpisa davkov. Komisija je konstatirala, da je po nekaterih parcelah že polovica trti poškodovanih od trtne uši, po nekaterih pa četrtina in da utegne trtna uš že v malo letih pokončati vse trte.

Žalosten je torej pogled v bodočnost. Beda je neizogibna na našem Krasu, kajti pridelek na vinu je glavni vir dohodkov našemu kmetu. Vsi drugi pridelki so le pišli. In kdor ne pozna naših razmer, niti ne bi veroval, kolike davke moramo plačevati tu na Krasu, izlasti od vinogradnikov. Za srednji kmetovalec plačujejo po kakih 120 K davka. Naši deželni in državni poslanci naj bi obnili pozornost svojo tudi vprašanju — ne razmerno davčnega bremena, ki ga mora nositi sromsni naš kmet na Krasu, itak proganjan od vseh možnih nadlog.

Vesti iz Kranjske.

× Ivan Vrhovec. V Ljubljani je umrl g. Ivan Vrhovec, odlični slovenski znanstvenik in pisatelj. Pokojnik je dosegel starost 50 let, umrl je torej v najlepši možki dobi. Z največjim veseljem se je pokojnik bavil z zgodovino Ljubljane. Pokojnik je v svoji boleznii mnogo trpel, tako, da mu je bila smrt prava rešiteljica. — Blag mu spomin!

* **Umirovljen nadučitelj.** Umirovljen je na lastno prošnjo gosp. nadučitelj Martin Zarnik v Trnovem pri Hlirski Bistrici. Celih 40 let je g. Zarnik vstrajal v svojem težkem pokliue.

* **Samomor učiteljskega pripravnika.** V podstrešni sobi nekega ljubljanskega hotela so našli v soboto zjutraj ustreljenega učiteljskega pripravnika Avg. Bajca iz Ranč. Pokojnik je bil 19 let star in je obiskoval prvi razred učiteljice. Ker pa je padel iz nemišine tudi na ponavljalni skušnji, si je revež tako vzel k sreči, da je šel v smrt.

Vesti iz Štajerske.

— **Nemški nacjonalizem med državnimi uradniki.** V Marenbergu imajo vsenemški otroški vrtec. Predmno nedeljo je slavil ta vrtec zaključek šolskega leta. Na tem vrteu deluje hči znanega nemškega državnega poslanca Pommerja, ki z velikim navdušenjem vseplja otroščim ljubezen do velike nemške domovine. Tej vzgoji primerno je bil prirejen tudi zaključek leta: vihrale so črno-rudeče-zlate zastave in otroci so bili odlični s trakovi v teh barvah. In do teh otroščev je imel g. e. kr. sodnik Visconti navdušen govor. To je vendar bila — najrahleje rečeno — skrajna breztaktnost! Kakov slovenski uradnik si ne bi smel dovoliti mnogo tacih — breztaktnosti.

Razne vesti.

Afera Wallburg. Te dni vršila se je pred deželnim sodiščem v Ljubljani kazenska razprava, tičočna se znane afere Wallburg, o kateri aferi smo že svoječasno poročali. Neki Maks Staudinger je bil namreč obtožen, da je iz matice ljubljanskega vojaškega dušebrižniškega urada iztrgal dva lista in napisal v isto falsificirano potrdilo o poroki pokojnega nadvojvode Ernesta z Lavro Skublic, baroninja Wallburg.

Na podlagi te ponarejene listine so otroci Lavre Skublic: Ernest in Lavra Skublic ter Klotilda Szimiez priglasili svoje zahteve na zapuščino nadvojvode Ernesta. Ljubljansko deželno sodišče je zapričelo kazensko preiskavo tudi proti tem tram, ali jo proti Lavri in Klotildi zaustavilo, Ernest pa živi v Budimpešti, je ogrski državljan in ga ta možnja oblastva nočejo izročiti.

Branitelj obtoženca Staudingerja, odvetnik dr. Viktor Rosenfeld z Dunaja, je zahteval, da bi bila razprava javna, kateri zahtevi pa sodni dvor ni ugodil. Staudinger je priznal, da je ono listino falsificiral, a to da je storil samo v ta namen, da bi mogel dobiti avtentično listino o morgantični poroki nadvojvode Ernesta z baroninja Wallburg.

Žalostno ulogo je igral na tej razpravi priča kanonik Zamejje, ki je svoječasno pod svojo duhovniško prisego pisмено izjavil, da mu je njegov brat, vojaški kurat Zamejje, trdil, da je poročil nadvojvodi Ernesta z baronico Wallburg. Ta pismena izjava je bila tudi po notarju legalizirana. Na razpravi pa je Zamejje preklkal vse to in izjavil, da je takrat iz usmiljenja potrdil neresnico.

Sodni dvor je spoznal Staudingerja krivim in ga obsodil na 4 mesečno navadno ječo.

Družbi sv. Cirila in Metodija so od 1. do 18. avgusta poslali prispevke p. n. gospoda in društva: Upravništvo »Slov. Naroda« 159 K, uredništvo »Slovenca« 39 K, župnik Iv. Sakser v Hotedršici 10 K, poslanec dr. Ig. Žitnik ob vel. skupščini 10 K, abiturijenti v Kranju dohodek veselice 92 K (po »Slov. Nar.«), rajhenburški harambaša zbirko 6 K, sod. taj. soproga Cecilija Kavčnik v spomin rajne matere 50 K, narodni hotel F. Paternost v Postojni zbirko 22 K, prof. Andr. Jurtela v Staropolju (Rus.) 20 K, prireditelji veselice v Žirovnicah pri Ivanjkoveh dohodek 10 K; podružnice: ženska na Vrhniki 105 K, ženska v Sežani 224 K, možka in ženska v Kamniku dohodek veselice 600 K, možka in ženska v Rib-

nici dohodek veselice 200 K (po »Slov. Nar.«), za Brdo in okolico 127.60 K, za Pribloves in okolico 12 K.

Od 20. avgusta do 16. septembra: Upravništvo »Mira« v Celovcu 906.63 K, upravništvo »Slov. Nar.« 68.66 K, Anton Korošec v Gor. Radgoni 16 K, Andrej Globočnik v Mošnjah 10 K, župnik M. Ulčnik v Doliču 4 K, Franc Krambergar v Zgor. Žerjavcih v Slov. Goricah zbirko 17.82 K, Podbrezijski mladeniči dohodek igre 64 K, županstvo v Il. Bistrici 20 K, župnik Iv. Sakser v Hotedršici 5 K, katehet Al. Stroj v Ljubljani 4 K, adjunkt Dragotina Doleac na Dunaju 1.20 K, Litijska mladina dohodek veselice 84 K (po »Slov. Nar.«); podružnice: možka v Trbovljah 53 K, izvenakademična v Gradcu 50 K, za Ljutomer in okolico 200 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metodija.

Brzovjavna poročila.

Shod nemških naravoslovcev in zdravnikov.

KARLOVE VARI 22. (B.) Danes se je sestel tu 74. shod nemških naravoslovcev in zdravnikov. Udeležnikov je iz Avstrije, nemške države, Švice, Rusije in Japonske. Na shod je prišel tudi naučni minister dr. Hartel.

Smrt belgijske kraljice.

LONDON 22. (B.) Povodom smrti kraljice Belgijcev je kralj odredil tritedensko dvorno žalovanje.

BRUSELJ 22. (B.) Kralj Leopold se je brzovjavno zahvalil kralju angleškemu na nameri tega poslednjega, da bi se dal na pogrebu zastopati po vojvodi Connaught, ter mu je naznanil, da se pogrebni slavnosti udeležijo samo členu kraljeve hiše belgijske.

Smrt v gorah.

CHAMOUNIX 21. (B.) Pospešili se na Montblanc sta padla dva francoska hribolezca v propad nekega ledenika. Boje se, da sta izgubila življenje tudi vodja in nosač.

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“.

Podpisani naznanja svojim členom in prijateljem telovadbe, da se v torek dne 23. t. m. zopet prične redna in sistematična telovadba in sicer: za starejše telovadce vsaki torek, četrtek in sobota od 8.—10. ure zvečer. — Za dečke oziroma deklice od 6—10 let vsako sredo in soboto od 3.—4. ure pop., za one na 10 let pa v istih dneh od 4.—5. ure popoldne.

ODBOR

Telovadnega društva „Trž. Sokol“.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)
vpisana zadruga z omejenim poročtvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidarnost zajamčena, kajti les se osuši
v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, moderni sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačen.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: ZALOGA:
Via Tesa, vogal Piazza Rosario št. 2
Via Limitana (šolsko poslopje)
in Via Riberge št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapetarij, sral in stik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavijo se na pa obrod
ali železnico ravnko

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“
trvdke

EDVARD KALASCH
Via Torrente št. 34
nasproti gledališču „Armonia“
a krojačnico, kjer se izvršujejo obleke
po meri in najugodnejših cenah. V pro-
dajalnici ima tudi zalogo perila za
delavski stan po izvenredno nizkih cenah.
Izbor boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR
izgotovljenih hlač za delavce
kakor tudi blaga za hlače, ki se na-
pravijo po meri.

M. Aite

trgovina z manifakturnim blagom
ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
a podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.
si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj.
odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo
kakor tudi povečala prostore s tem, da je
ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato,
da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam
cenj. odjemalcev.
V obeh prodajalnicah vlobiva se razno
blago najboljše kakovosti in najmodernejše iz
prvih tovarov, posebno pa snovi za moške in
ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tu
je velikanski izbor platnena in bombažna
blaga, prtov in ptičkov ter vsake vrste perila,
bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svile-
nine raznovrstni okraski za šivilje in knjičarke
Velikanski izbor snovij za narodne zastave in
trakov za društvene znake.
Sprejema naročbe na moške obleke
po meri, katere izvrši najtočnejše in najstan-
nejše po cenah, da se ni bati konkurence.
Poskušaj, da se prepričaš!

Ivan Ščuka, mizar, prodaja mobilje za
spalno sobo. Ulica Sette
fontane št. 23.

Obuvala!

Pri Pepetu Kraševcu
zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. šolo)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za
gospode, gospe in otroke.
Poštne naročbe se izvrše takoj. Pošiljate so poš-
tne proste.
Prejema vsako delo na debelo in drobno ter se
izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po kon-
kurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča
Josip Stantič čevlj. mojster.
Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsum-
nega skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in
c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr.
javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr.
piv. avstr. Lloyd.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v
ulico Riborgo št. 25 po domače
k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste
obuvala za moške, ženske in otroke.
Isti popravlja male stvari brezplačno
ter sprejema naročbe vsakovrstno obu-
valo na debelo in drobno.
Lastnik: **Peter Rehar.**

Išče se

pridna deklica za vrtnarska dela ter
tudi da je sposobna perica proti pri-
mernim plačilom. Naslov se izve v
uredništvu tega lista.

„Andemo de Franz“
krčma

v ulici Geppa št. 14.
Joči vina prve vrste:
Bela vipavska . . . liter po 40 kr.
Črna istrska . . . . . 36 „
Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gor-
kimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.
Družinam se pošilja na tom od 10 litrov
naprej: **Ipavsko belo liter po 32 kr.**
Črna istrsko liter po 28 kr.
Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem
vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.
Josip Furlan, lastnik.

Novo trgovina na drobno
Peter Klansich
Piazza Nuova (Gadola) št. 1, zraven bukvarne Chiopris.
Specijalitete:
Platenine in bombaževine za opravo nevestam.
Edini zastop se zalogo za Trst, Goriško, Reko, Istro in Dalmacijo
TOVARN ZA PLATNO IN PRTE v COURTRAI, FIANDRIJA (BELGIJA).

Paglianovo mazilo (sirup)
za osveženje in čiščenje krvi
••••• **prof. Ernesta Pagliano** •••••
nečak pokojnega profesorja **Hieronima Pagliano**
je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo.
**Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higije-
nični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.**
Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po
kovi ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsa-
kemu, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednem prisodil tvrdki vse sodne
troške in odvetniške troške provzo čene do leta 1897.
Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim
Pagliano ter hranimo njegove izvorne recepte, s kojimi se je dokazala resnica.
Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pri-
stojnemu sodišču.
Pozivljamo vsakegar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo
vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene
listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte
vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka
nima družce. **Napolj 4, Calata S. Marco.**

„VERITAS“
koncesijonirana pisarna za trgovske informacije
Centrala:
Squero nuovo 13, II. TRST Squero nuovo 13, II.
Telefon št. 845. **Telefon št. 845.**
Prospekti brezplačno in poštnine prosti.
Zastopstvo vseh mestih sveta.

Srečkanje **Glavni dobiček**
ŽE V ČETRTEK! kron **30.000** kron
Olmuške rastavne srečke pripravljajo:
Josip Bolaffio, Mandl & Co. Mercurio
Triestino, **Ig. Neumann, Henrik Schiff-**
mann, Josip Zoldan v Trstu.
Vsi dobitki se od prodajalcev izplačajo z 10% odbitkom v gotovini.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva
Andrej Jug
TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST
priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljši in trpežno pohištvo, bodisi
svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema
tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v
najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.
Cene brez konkurence.
Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici
in na deželi v zmislu gesla: **Svoji k svojim!**

Stavbinsko podjetje **G. TÖNNIES** Stavbinsko podjetje
Ljubljana.
Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.
Delavnica za konstrukcijo železa itd.
Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: **kompletna okna za cele**
stavbe in izložna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in družega
pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete,
od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaška dela, stopnice,
ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.
Proračuni brezplačno. Reference prve vrste na razpolago.

Mala oznanila.
Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih
cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za
besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno
zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo
po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih
obrokih. Najmanjša objava 60 stot.
V Trstu.
Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih
vin in buteljk. Postrežl. točna, cene zmerne.
Nepregorljive mrežice.
Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1
priporoča slavnemu občinstvu
svoje nepregorljive mrežice (rettine) „Meteor“ in vse
druge priprave za plinovo luč „Auer.“
Kavarne.
Anton Šorli priporoča svojo kavarno
„Commercio“ kjer je sha-
jaljšče Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in
mnogi drugi časniki.
Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
karna in sladničarna.
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini Ponte della Fabbra št. 2, vogal
ul. Torrente. Podružnica Ulica
Poste nuove št. 3. Zaloga izgotovljenih oblek
za moške in dečke priporoča posebno za binkoščne
praznike in birmo; obleke za moške od gl. 6.50 do
24, za dečke od gl. 4.50 do 12, sukaene jope v ve-
likem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl.
1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik iz-
bor površnih sajenj v modernih barvah od gl. 9
do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od
gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah
od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po naj-
nižjih cenah. Hlače od moleškina (zlojdeva koža) za
delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v
Korminu od gl. 1.30 do 2.
Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce
gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške na meter
ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z naj-
večjo točnostjo v slučaju potrebe v 24. urah.

Mihael Zeppar v Trstu, ulica
San Giovanni
št. 12
ima zalogo pečj od majolike v velikem iz-
boru, sama novost, bodisi glede risarij ali
barv. Snov se-tja od same stanovite zem-
lje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in
Dalmacijo slavnostno in odlikovane tovarne
za peči Bratov Schütz v Blanskem (Morava)
ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani
50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih
pečj iz železa ali ude'anih z majolik. Izvr-
šitev po meri in nizkih cenah.
Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško,
Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
društva na življenje in rente

GLOBUS
centralno ravnateljstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).
Popolno vplačana glavnica 2,000,000 K,
ustanovljena od dunajskega bančnega društva
in bavarške hipotekarne in menične banke v
Münchenov.
Sprejema zavarovanja na življenje v
raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
prelijem. Specijalno zavarovanje otrok brez
zdravniškega gleda, izplačavi v slučaju že-
nitve ali preboda v vojske zavarovani zne-
sek proti malemu odbitku pred pretokom
zavarovalne dobe.
Glavni zastop v Trstu, Corso št.
7. Telefon 469.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.
Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjelega.
— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
drobno. — Cenike razpošilja franco.

Velikanski izbor
raznega pohištva
spalne in jedilne sobe, svetlo ali
megleno politirane.
Bogat izbor
divanov, ekvirjev, ogledal, stolic,
stenskih ur
se nahaja v dobroznani
zalogi pohištva
Rafael Italia
Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.